

Håndbog om Specialpædagogisk støtte (SPS)

Indhold

.....	1
Indledning	3
Procedure	3
Ordblindhed	5
Psykiske vanskeligheder	5
Døv eller hørehæmmet.....	5
Blind eller svagsynet.....	6
Bevægelseshæmmet.....	6
Cases	8
Svære indlæringsproblemer.	8
Eksempel 1 - Kaj.....	8
Eksempel 2 - Lisa.....	8
Ansøgning til SPS.....	8
Eksempel 3 - Herluf.....	8
Eksempel 2 - Palle.....	9
Nyttige links.....	10

Indledning

Specialpædagogisk Støtte (SPS) skal sikre, at elever med særlige behov kan uddanne sig på lige fod med andre selv om der er tale om en funktionsnedsættelse eller anden udfordring der kræver særlig opmærksomhed under uddannelsesforløbet.

Målet er, at eleven har de bedst mulige vilkår for at kunne gennemføre sin uddannelse.

Udgifter til SPS søges dækket af undervisningsministeriet.

Der er følgende kategorier af funktionsnedsættelse, der kan søges om SPS støtte til:

- Ordblindhed
- Psykiske vanskeligheder
- Døv eller hørehæmmet
- Blind eller svagsynet
- Bevægelseshæmmet

Tilbuddet om SPS støtte kan søges af eleven på et hvilket som helst tidspunkt i uddannelsen, men vil oftest blive aftalt i visitationsfasen inden opstart eller indenfor den første 14-dages periode efter opstart.

Generelt gælder, at de elever der har behov for det, skal tilbydes specialpædagogisk støtte. Støtten skal imødekomme deres særlige uddannelsesforudsætninger, hvis de har et handicap eller andre vanskeligheder, der kan sidestilles hermed.

Principielt er specialpædagogisk støtte et individuelt tilrettelagt forløb til den almindelig undervisning og kan ydes under flere former. Undervisningen skal tilrettelægges, så eleven kan deltage fuldt ud den almindelig undervisning. Forløbet kan planlægges før skoleopholdet starter og skal principielt sættes i værk, så snart eleven påbegynder skoleperioden.

Procedure

Oftest er det UE-vejleder der først møder eleven i visitationsfasen.

Her tales bl.a. om elevens forudsætninger for at gennemføre uddannelsen. Herunder berøres muligheder for SPS støtte. Eleven har måske selv anført i sin ansøgning, at han/hun har behov for støtte. Hvis ikke, er det UE-vejlederes opgave at afdække et evt. behov hos eleven. Der spørges ind til følgende:

- Hvad eleven ikke kan i det daglige på uddannelsen
- Hvorfor eleven tror, at han/hun ikke kan det
- Hvilken støtte, der vil bringe eleven i stand til at kunne

Aftales det, at der skal søges om SPS støtte til eleven skal følgende procedure følges af den lokale SPS koordinator:

1	Udfyldelse af bemyndigelseserklæring
2	Udarbejdelse af plan for elevens undervisning med skema, så eleven ved hvad han/hun skal i hverdagen
3	Oprettelse af en ansøgning om SPS støtte hos STUK, der træffer afgørelse i sagen og giver skolen besked + kopi til elev, kontaktlærer, uddannelsesleder og uddannelsesadministration, som arkiverer i elevens filarkiv. Eleven(og forældre, hvis eleven er under 18 år) modtager besked i E-boks direkte fra STUK.
4	Kontaktlærer/klasselærer orienteres om hvilke aftaler der er omkring eleven og hvilke hensyn der evt. skal tages i undervisningen.
5	Uddannelsesleder orienteres om den bevilligede SPS støtte. Uddannelsesleder er ansvarlig for at etablere de nødvendige lokale foranstaltninger der sikrer, at eleven kan modtage den bevilligede støtte i form af f.eks. støttetimer, ændret skema, separat it undervisning, ordblindeundervisning e.a.
6	Bestilling af evt. hjælpemidler og sikre underskrift af låneerklæring + kopi til elev, kontaktlærer, uddannelsesleder og uddannelsesadministration, som arkiverer i elevens filarkiv
7	Evaluerer SPS støtteforanstaltningen når den søgte periode udløber
8	Indberetning i SDBF månedsvis til administrationen, så forbruget af bevilligede timer og kroner registreres.
9	Returnering af evt. lånte hjælpemidler

Eleven skal have mulighed for at deltage i den almindelige undervisning.

Det er dog eleven selv, der afgør, om han/hun vil tage imod tilbudet. Afslår en elev at tage imod tilbud om ekstraundervisning skal dette dokumenteres med elev/forældre underskrift.

Eleven har mulighed for at klage over afgørelsen fra STUK. Det gøres ved at eleven sender en skriftlig klage til STUK der sender klagen videre til Ankestyrelsen for Uddannelsesstøtte sammen med en udtalelse.

Kontaktlærernes skal have kendskab forskellig støtteundervisning og følge op på SPS arbejdet gennem samtale med eleverne.

SPS koordinatorer på RTS

BMVE	Michael Nørholt
Fodterapeutskolen	?
HTX	Ronald Karlsen/Nina Juul
CMK	Henrik Troelsen
Byg	Mette Dalsgaard/Glen Torp
Vilvorde	Lars Bjørn Kristensen
Høng	Jytte Jochumsen
Ledreborg Allé	Tove Rasmussen

Administrationens ansvarlige for registrering af timebevillinger: Helle Jensen

Ordblindhed

En programpakke, som indeholder ordblindprogrammer, er den mest almindelige støtteform, hvis eleven er ordblind. Er eleven ordblind, har du typisk mulighed for at få bevilget en programpakke til installation på hans/hendes egen computer. En programpakke indeholder ordblindprogrammer med et ordforslagsprogram og talesyntese.

Eksempler på specialpædagogisk støtte til ordblinde elever:

- Programpakke med ordblindprogrammer til installation på egen computer. Der kan både bevilges programpakke til brug på en computer med Windows-styresystem og programpakke til MAC-computer
- It-startpakke med computer (her er ordblindprogrammerne installeret på computeren)
- Instruktion i brugen af programpakken eller it-startpakken
- Rammebevilling til produktion af studiematerialer (studiematerialerne indscannes og kan herefter læses op af en computer)
- Talegenkendelsesprogrammet Dictus. Med Dictus kan eleven diktere tekster direkte til computeren.
- Studiestøttetimer

Støtten skal bruges i forbindelse med den almindelige undervisning.

Psykiske vanskeligheder

Har eleven en psykisk funktionsnedsættelse, kan han/hun for eksempel få bevilget støttetimer. Eleven har mulighed for at få specialpædagogisk støtte, hvis han/hun har en psykisk funktionsnedsættelse.

En psykisk funktionsnedsættelse kan for eksempel være en lidelse som depression, personlighedsforstyrrelse eller skizofreni. Det kan også være en udviklingsforstyrrelse som ADHD.

De typiske støtteformer til elever med psykiske vanskeligheder er støttetimer og støttepersontimer:

- I støttetimer arbejdes der med planlægning og struktur. Støttelæreren vil typisk være en lærer på uddannelsesstedet.
- Støttepersontimer skal støtte eleven i at indgå i studie/uddannelsesmiljøet, møde i det rigtige undervisningslokale og tilmelde eleven de rigtige eksaminer. Støttepersonen kan for eksempel være en ældre studerende.

Ud over støttetimer og støttepersontimer kan støtten til elever med psykiske vanskeligheder for eksempel bestå i en diktafon.

Støtten skal bruges i forbindelse med den almindelige undervisning.

Døv eller hørehæmmet

Høretekniske hjælpemidler og tegnsprogstolkning er blandt støttemulighederne, hvis eleven er hørehæmmet eller døv.

Hvis eleven er hørehæmmet, har han/hun typisk mulighed for at få bevilget høretekniske hjælpemidler.

Er eleven døv, kan du få bevilget tegnsprogs- eller skrivetolk.

I nogle tilfælde kan der bevilges sekretærhjælp med henblik på udarbejdelse af noter.

Eksempler på specialpædagogisk støtte til døve og hørehæmmede elever:

- Tegnsprogstolk
- Skrivetolk
- Sekretærhjælp
- Udredning af behovet for høretekniske hjælpemidler
- Høretekniske hjælpemidler
- It-startpakke for døve eller it-startpakke for hørehæmmede
- Studiestøttetimer
- Segregeret undervisning i sprogfag
- Hørekonsulenttimer

Støtten skal bruges i forbindelse med den almindelige undervisning.

Blind eller svagsynet

Er eleven blind eller svagsynet, har han/hun typisk mulighed for at få bevilget it-baserede hjælpemidler som Jaws eller Zoomtext samt eventuelt CCTV-løsninger.

Der er også mulighed for at få en rammebevilling til produktion af studiematerialer på særlige medier.

I nogle tilfælde kan der bevilges sekretærhjælp til for eksempel kopiering, eksamenstilmelding og informationssøgning.

Eksempler på specialpædagogisk støtte til blinde og svagsynede elever:

- Udredning af behovet for støtte hos Institut for Blinde og Svagsynede (IBOS)
- Hjælpemidler, for eksempel it-startpakke for blinde eller it-startpakke for svagsynede, tavlekamera, CCTV
- Rammebevilling til produktion af studiematerialer (studiematerialerne indscannes og kan herefter læses op af en computer)
- Sekretærhjælp
- Studiestøttetimer
- Synskonsulenttimer

Støtten skal bruges i forbindelse med den almindelige undervisning.

Bevægelseshæmmet

En elev med varigt handicap skal uanset handicappets art kunne gennemføre uddannelsen. Det gælder om at iværksætte en støtte, som er individuelt tilpasset den enkelte elevs særlige behov. Det er vores pligt som skole fra første dag eleven er her, at iværksætte den nødvendige støtte uanset om vi tror på, at eleven kan gennemfører eller ej.

Ergonomiske møbler, it-startpakke og praktisk hjælp er blandt støttemulighederne, hvis en elev er bevægelseshæmmet.

Støtteformerne vil variere i forhold til graden af elevens bevægehandicap. Har eleven for eksempel en ryglidelse, er der mulighed for at få bevilget ergonomiske møbler. Er eleven kørestolsbruger, har han/hun typisk brug for praktisk hjælp på uddannelsesstedet.

Eksempler på specialpædagogisk støtte til bevægelseshæmmede elever:

- Ergonomisk kontorstol
- Hæve/sænkebord
- Ergonomiske hjælpemidler, for eksempel mus og tastatur
- Diktafon
- It-startpakke for bevægelseshæmmede
- Praktisk hjælp
- Talegenkendelsesprogrammet Dictus. Ved hjælp af programmet Dictus kan eleven styre computeren ved hjælp af stemmen og tekster kan dikteres direkte til computeren.
- Sekretærhjælp

Støtten skal bruges i forbindelse med den almindelige undervisning.

Cases

Svære indlæringsproblemer.

Det er lærerens opgave at tilrettelægge undervisningen, så den er tilpasset elevens niveau. At en elev falder udenfor den øvrige elevgrupper er altså ikke nok til at få tildelt SPS.

Som lærer skal man udforme undervisningsmaterialer og didaktik, så de passer til elevens niveau. At en elev ikke kan læse og forstå eksempelvis Autobogen er altså ikke alene elevens, men lærerens opgave.

En elev med dokumenterede og udredte indlæringsproblemer kan ansøge om SPS.

Eksempel 1 - Kaj

Kaj har meget svært ved at 'holde sammen' på informationer og arbejdsforløb, hvis han ikke har fået dem en ad gangen, mundtligt og direkte henvendt til ham som enkeltperson. Kaj får tildelt specielt tilrettelagt undervisning sideløbende med værkstedsforløbet, som følger ham i hans tempo og hele tiden kan give ham relevante input.

Eksempel 2 - Lisa

Lisa er 34 år og har ikke gået i skole de sidste 18 år. Hun har haft engelsk, men kan ikke huske særligt meget af det. Løsningen bliver at tildele Lisa 16 lektioners supplerende undervisning i form af samtale og læsning af engelske tekster med en engelsklærer.

Løsningsmuligheder

Støttefag/valgfag

Skolen kan vejlede til og forvente, at en elev på GF1 eller GF2 vælger et særligt støttefag/valgfag i f.eks. et grundfag hvor kundskaberne er under det krævede niveau ift. overgangskrav.

Hjælpemidler og materialer

Hvis særlige hjælpemidler kan hjælpe en elev til at gennemføre faget, skal de naturligvis tildeles. Det er et krav, hvis hjælpemidlerne skal bruges ved eksamen, at undervisningen gennem hele forløbet har været lagt an på brugen af dette/disse. Reglerne for tildeling af hjælpemidler følger reglerne for tildeling af SPS, dvs. at der for hver enkelt elev skal søges om netop det/de hjælpemidler, eleven har behov for.

Ansøgning til SPS

Det er væsentligt at være omhyggelig med ansøgningen. Man kan ikke nøjes med at skrive, at en elev er ordblind, men bliver nødt til at forklare hvori problemet består og hvilke uddannelsesmæssige problemer det medfører. Tilsvarende skal begrundelsen for de ønskede hjælpemidler anføres.

Eksempel 3 - Herluf

Herluf er kørestolsbruger. Hans kræfter er begrænsede, alligevel vil han gerne være smed.

I samarbejde med den specialpædagogiske konsulent er det aftalt, hvordan man bedst kan indrette en særlig arbejdsplads i værkstedet til Herluf.

Han har stort set alle remedier lige ved hånden og har fået konstrueret en særlig robotarm, som kan løfte,

holde, vende og dreje de emner, der skal arbejdes med. Skolen har sikret adgang til omklædnings- og toilet faciliteter til Herluf. På områder, hvor han skal kunne færdes, er der etableret ramper.

Eksempel 2 - Palle

Palle har svære læse- og skriveproblemer. Han går på AOF aftenskole for at blive bedre og har også valgt læse-skrivekursus som støttefag/valgfag. Det forandrer dog ikke, at han nu og her hverken kan følge med i værkstedsteorien eller i de almene fag, når indholdet er tekstbaseret eller kræver skriftlighed.

Løsningen bliver en massiv indsats fra lærerne. I dansk er alt indlæst på bånd og Palle har fået tildelt en PC med stavekontrol og digital tale, som han en lektion pr. uge udenfor skoletid trænes i at bruge med sin lærer. PC'en sætter ham i stand til at arbejde såvel på skolen som hjemme uden at læreren skal stave alle ord.

I matematik er alt teori og alle opgaver indlæst på bånd, det giver ham bedre mulighed for at løse opgaverne, selv om han ikke kan læse dem.

I værkstedet er alle bøger indlæst så Palle ved hjælp af sin smartphone kan følge med i den nødvendige teori. En lektion pr. uge udenfor skoletid undervises Palle af sin lærer fra værkstedet for at sikre, at han har forstået indholdet af båndene og kan supplere forklaringerne.

Løsningsmuligheder

Ekstraundervisning

Det handler om at vurdere elevens generelle situation. Vi kan ikke forlange af en elev at møde til ekstra undervisning flere gange ugentlig efter normal undervisning. Det bliver for belastende.

Aftal en passende mængde ekstraundervisning med eleven og vær opmærksom på, at en god fritid er afgørende for elevens trivsel og derfor kan være lige så befordrende for en forbedret indlæring, som den ekstra undervisning.

Særlige eksamensformer

Det er ikke muligt for en elev at gå til eksamen på særlige vilkår, fordi vedkommende har generelle indlæringsproblemer i faget. Kun hvis der har været iværksat SPS eller været anvendt særlige hjælpemidler eller materialer gennem undervisningsforløbet, kan man efter ansøgning afholde en eksamen, som tager højde for elevens særlige forudsætninger.

Hvis der er tale om særlig eksamensform ved en centralt stillet opgave (som f.eks. i skriftlig dansk), skal der ansøges hos ministeriet.

Er der tale om en lokalt stillet opgave, kan det klares med at aftale det lokalt med uddannelsesleder og UE-vejleder.

HUSK at orientere censor i god tid.

Det er dog muligt at tildele elever forlænget eksamenstid i såvel mundtlige som skriftlige fag uden at søge undervisningsministeriet. Eksamenskoordinatoren skal underrettes, så eventuelle vagter kan orienteres i god tid om den forlængede tid.

Nyttige links

Link	Beskrivelse
handicap.dk	Danske Handicaporganisationer (DH) (tidligere DSI), Handicapbevægelsens paraplyorganisation.
dch.dk	Det Centrale Handicapråd. Rådet arbejder for at udbygge og formidle et bredt handicap- og samfundsperspektiv.
menneskeret.dk	Varetager opgaven med at fremme, beskytte og overvåge gennemførelsen af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.
adgangforalle.dk	Om fri online oplæsning af tekster – Adgang for alle.
bmhandicap.dk	Specialfunktionen Job & Handicap, som yder rådgivende, informerende og udviklende støtte til landets jobcentre og Andre Aktører på handicapområdet.
hto.nu	Hjælp til Ordblinde gør det lettere for ordblinde at hente viden om de muligheder, der er i lovgivningen for at få støtte i form af kompenserende ordninger og hjælpemidler.
su.dk	Find vejledning om handicaptillæg til studerende på videregående uddannelser.
spsu-net.spsu.dk	Ekstranet for administratorer af SPS. Det kræver password at komme ind på siden.
fordelingssekretariatet.dk	Fordelingssekretariatet udbetaler tilskud til befordring og støtteundervisning i dansk til tosprogede elever på frie grundskoler.
www.ibos.dk	Specialrådgivning om syn for borgere, fagfolk og pårørende. IBOS er nationalt kompetence- og rehabiliteringscenter for blinde og svagsynede